

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

1. Гранти, міжнародна підтримка	2
ДЕРЖАВНІ СТИПЕНДІЇ ВІД УРЯДУ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.....	2
2. Документи міжнародних організацій	3
ОЕСР: РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	3
ОЕСР: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗРИВ У ПРОДУКТИВНОСТІ	4
ОЕСР: ОГЛЯД РОЗВИТКУ НАВИЧОК ОЕСР НА 2025 РІК	4
ОЕСР: СИНТЕТИЧНА БІОЛОГІЯ, ШІ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ	5
ОЕСР: УПРОВАДЖЕННЯ МАЛИМИ ТА СЕРЕДНІМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ.....	6
3. Корисні новини України та світу	7
НОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРЕМІЮ КМУ ЗА РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	7
ШІ В УНІВЕРСИТЕТІ: АРГУМЕНТИ ПРОТИ КАТЕГОРИЧНИХ ОЦІНОК	7
УЗГОДЖЕННЯ ШІ З ФУНДАМЕНТАЛЬНИМИ ЦІННОСТЯМИ ICAL.....	8
ЕКСПЕРИМЕНТ ЗІ СТВОРЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ	9
ФУНДАМЕНТАЛЬНА НАУКА В ДЕФІЦИТІ: ЯК НЕСТАЧА ФІНАНСУВАННЯ ПІДРИВАЄ МАЙБУТНЄ ДОСЛІДЖЕНЬ	10
АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС DUPLICHECKER.....	11
ОЦІНЮВАННЯ НАУКИ: ДИСКУСІЯ ПРО МАЙБУТНЄ RESEARCH EXCELLENCE FRAMEWORK-2029	11
ЕКОНОМІКА ТА OPENDATA	12
ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР».....	13
4. Наукові заходи	14
ПОРАДИ ДЛЯ УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ ФІНАНСУВАННЯ ЖУРНАЛІВ КАТЕГОРІЇ «А».....	14
МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ПОБУДОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ.....	15
ШІ В НАУКОВІЙ РОБОТІ: ПРАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЕТИЧНІ МЕЖІ	15
ПОСТІЙНІ ІДЕНТИФІКАТОРИ: НАВІГАЦІЯ В ГЛОБАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ.....	16
ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ.....	16
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЧЕРЕЗ СТРУКТУРОВАННИЙ ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	17
COLLABORATE TO INNOVATE 2025.....	17
ІНДИВІДУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ВІДКРИТОЇ НАУКИ	18

1. Гранти, міжнародна підтримка

ДЕРЖАВНІ СТИПЕНДІЇ ВІД УРЯДУ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

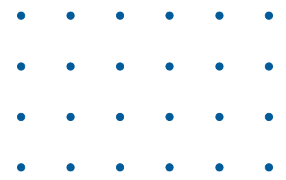

Уряд Китайської Народної Республіки відповідно до «Угоди між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти Китайської Народної Республіки про співробітництво у галузі освіти» оголосив про старт конкурсу претендентів на отримання державних стипендій на навчання у 2026/2027 навчальному році. Планується надати 90 державних стипендій на навчання у 2026/2027 навчальному році за освітніми рівнями бакалавр, магістр, доктор філософії, а також підтримати річне мовне стажування. У конкурсі можуть взяти участь громадяни України віком до 25 років з повною середньою освітою (і віком до 45 років) для претендентів на загальні стипендіальні програми, ступенем бакалавра (й віком до 35 років) для участі у магістерських програмах, ступенем магістра (віком до 40 років) для докторських програм, ступенем магістра або доцента (віком до 50 років) для програми підтримки старших науковців. Претенденти мають скласти «Оцінку компетентності в Китаї», мати високий рівень володіння китайською мовою, відповідати вимогам до вступу до заявлених університетів щодо академічних здібностей та інших критеріїв. Заявку на конкурс можна подати до 26 січня 2026 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Ii2Wx>, <https://qrpage.net/qr/tghDX>

Фото: pixabay.com

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Розвиток екосистем дослідницької інфраструктури для вирішення складних наукових та суспільних завдань» із серії «Документи ОЕСР з питань політики у галузі науки, технологій та промисловості». У ньому зазначається, що дослідницькі інфраструктури відіграють важливу роль у розвитку досліджень у всіх наукових галузях. Звісно, окремі наукові інституції не мають у своєму розпорядженні всього необхідного обладнання та ресурсів, необхідних для вирішення складних наукових і соціальних завдань, особливо якщо йдеться про міждисциплінарні або багатoproфільні дослідження. Розвиток інтегрованих екосистем дослідницьких інфраструктур відкриває нові можливості для розширення сфери діяльності, впливу та ефективності окремих наукових установ, але потребує значних стимулів для подолання практичних проблем, що перешкоджають створенню та сталому розвитку цих інфраструктур. У 2023 році Глобальний науковий форум доручив Секретаріату ОЕСР та міжнародній експертній групі проаналізувати поточний стан та потенціал дослідницьких екосистем у галузі інженерії. Оприлюднений звіт базується на аналізі інформації, зібраної експертною групою фахівців з 14 країн, представників Європейської Комісії та міжнародних організацій, а також включає результати двох спеціалізованих міжнародних семінарів. Документ містить інформацію про поточний стан співпраці у галузі дослідницької інфраструктури, аналізує передовий досвід підтримки екосистем досліджень, визначає чинники та засоби підтримки, набір рекомендацій для політиків і керівників академічних інституцій щодо підтримки екосистеми дослідницьких інфраструктур у різних дисциплінах.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/qVoAc>, <https://qrpage.net/qr/KgJzr>,
<https://doi.org/10.1787/34797721-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗРИВ У ПРОДУКТИВНОСТІ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Штучний інтелект та глобальний розрив у продуктивності: паливо для тих, хто швидко розвивається, чи підтримка для тих, хто відстає?» із серії «Документи ОЕСР щодо штучного інтелекту». У ньому акцентується увага на глобальній нерівності у доходах між країнами, яка наразі є доволі

суттєвою: ВВП на душу населення в країнах з низьким та середнім рівнем доходу становить приблизно одну двадцяту від показника країн з високим рівнем доходу. Додаткове занепокоєння викликає те, що останнім часом зростання продуктивності праці значно сповільнилося в тих самих країнах, тоді як їхня частка у світовому населенні зростає з нинішніх 45% до 55% у 2050 році. Штучний інтелект має потенціал стати важливим рушієм зростання продуктивності упродовж наступного десятиліття. Але країни з низьким та середнім рівнем доходів ризикують отримати менше вигоди від ШІ через низький рівень поширеності наукоємних послуг, внаслідок перешкод для впровадження ШІ (неадекватна цифрова інфраструктура, низький рівень освіти та навичок робочої сили, обмежений доступ до фінансування для покриття високих витрат на впровадження ШІ, нерозвинена регуляторна база). Структурні слабкості в цих країнах ризикують переважити потенційні переваги, тому надзвичайного значення набуває політика, спрямована на підтримку впровадження ШІ.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/zYiZV>, <https://qrpage.net/qr/xpm03>,
<https://doi.org/10.1787/c315ea90-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ОГЛЯД РОЗВИТКУ НАВИЧОК ОЕСР НА 2025 РІК

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Огляд навичок на 2025 рік: розвиток навичок 21-го століття для всіх» із серії «Огляд розвитку навичок ОЕСР». У ньому зазначається, що навички обробки інформації, цифрової грамотності, математичні та адаптивного вирішення завдань, як і раніше, нерівномірно

розподілені серед населення країн ОЕСР. Дорослі, чий батьки здобули вищу освіту, демонструють в середньому вищі результати за всіма трьома основними навичками, ніж ті, чий батьки не здобули вищої освіти. Міське виховання також пов'язано з більш розвиненими навичками, ніж сільське, хоча багато в чому ця різниця відбиває розбіжності у соціально-економічному становищі двох груп. Відмінності між чоловіками і жінками менші і варіюються залежно від навичок:

жінки більш грамотні, тоді як чоловіки краще володіють математикою та адаптивним вирішенням завдань. Навички також різняться залежно від походження іммігрантів, що відображає відмінності у можливостях навчання та мовному середовищі, у залежності від віку (мають пікові значення у молодому віці, а потім знижуються). Масштаби і спрямованість цих відмінностей різняться за країнами, системами освіти, ринках праці, соціальних контекстах. У звіті наведені результати досліджень відмінностей залежно від походження, освіти. Різний доступ до розвитку навичок обмежує потенціал багатьох, тим самим стримуючи економічне зростання. Соціально-економічне походження сильно впливає на те, хто розвиває навички, що цінуються на ринку праці, тоді як відмінності між чоловіками та жінками проявляються головним чином у тому, як навички використовуються та винагороджуються. Оскільки попит на навички змінюється швидше, ніж політичні цикли, інвестування у навчання впродовж життя та використання своєчасної інформації про ринок праці мають вирішальне значення, щоб допомогти людям адаптуватися й підвищити продуктивність праці.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/I3hkn>, <https://qrpage.net/qr/m89Vq>,
<https://doi.org/10.1787/26163cd3-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: СИНТЕТИЧНА БІОЛОГІЯ, ШІ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Синтетична біологія, ШІ та автоматизація: перспективна оцінка технологій» із серії «Документи ОЕСР з питань політики у галузі науки, технологій та промисловості». У ньому зазначається, що синтетична біологія обіцяє революціонізувати низку секторів і фактично вже пропонує вкрай необхідні рішення - від лікування інфекційних та неінфекційних захворювань в охороні здоров'я до покращення безпеки продовольчих систем за допомогою посухостійких культур. Розробки у цій галузі здатні сприяти переходу промисловості до сталого біовиробництва й підтримувати екологічну стійкість. Інновації прискорюються завдяки поєднанню синтетичної біології з інструментами штучного інтелекту (такими, як машинне навчання), а також супутніми цифровими технологіями (робототехніка, автоматизація, квантові обчислення тощо). Водночас, виникають нові виклики внаслідок демократизації знань, більшої доступності даних з відкритим вихідним кодом, посилення залежності від цифрових інструментів, автоматизації дослідницького процесу. Потужні інновації можуть бути легше використані зловмисниками, що збільшує ризики біобезпеки, а непрозорі алгоритми та набори навчальних даних можуть посилити існуючі упередження. Рекомендації ОЕСР щодо відповідальних інновацій у синтетичній біології ,мають на меті ідентифікувати і сприяти

пом'якшенню цих ризиків, щоб забезпечити розвиток технологій у позитивному напрямку. Керуючись Рамками ОЕСР з управління новими технологіями, цей звіт надає стратегічну оцінку нинішнього етапу конвергенції, визначає ключові аспекти управління (біобезпека, біозахист, ланцюжок поставок даних, людський нагляд), подає супутні варіанти політики. У звіті також містяться рекомендації стосовно подальшого аналізу низки питань, таких як прогностичний моніторинг розвитку технологій, гнучке та упереджувальне управління, використання можливостей для міжнародного співробітництва.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/gr4Ge>, <https://qrpage.net/qr/JhBjn>,
<https://doi.org/10.1787/12158721-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: УПРОВАДЖЕННЯ МАЛИМИ ТА СЕРЕДНІМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Упровадження ШІ малими та середніми підприємствами: дискусійний документ ОЕСР для G7». У ньому зазначається, що технологія штучного інтелекту має значні перспективи для підвищення продуктивності бізнесу та інновацій, зокрема - серед малих та середніх підприємств. Однак використання ШІ ними є значно нижчим, ніж серед великих фірм у всіх країнах G7. Цей розрив між великими фірмами та МСП очевидний у всіх технологіях та застосуваннях ШІ. Наразі в ОЕСР частка великих фірм, які використовують ШІ (40%) утричі перевищує частку малих фірм (12%). Галузеві відмінності яскраво виражені, причому інформаційно-комунікаційні технології та професійні послуги є лідерами у впровадженні ШІ як в усьому світі, так і в країнах G7. Загалом рівень упровадження ШІ фірмами зростає, але залишається відносно низьким порівняно з іншими цифровими технологіями. Упродовж 2020-2024 років частка фірм, які використовують ШІ, зросла з 5,6% до 14% у країнах-членах ОЕСР. У 2025 році прискорення впровадження ШІ серед МСП було названо ключовим пріоритетом. У документі розглядаються дані щодо поширення ШІ в економіках G7, розриви між МСП та великими фірмами, вводиться таксономія МСП, що впроваджують ШІ (на основі цифрової зрілості, складності використання та сфери застосування) та подаються пропозиції щодо розроблення політики, узгодженої з потребами бізнесу. Документ ілюструє різні шляхи упровадження ШІ та визначає ключові чинники, які сприяють успішному використанню ШІ серед МСП. Урядам необхідно прискорити упровадження ШІ серед МСП та активно сприяти цифровій трансформації через реалізацію диференційованих стратегій підтримки.

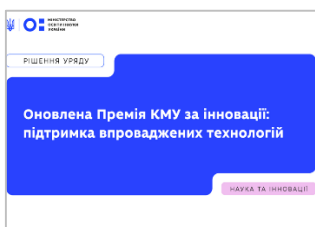
Детальніше: <https://qrpage.net/qr/DuiAu>, <https://qrpage.net/qr/CyGTD>,
<https://doi.org/10.1787/426399c1-en>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

НОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРЕМІЮ КМУ ЗА РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кабінет Міністрів України підтримав проєкт постанови «Про внесення змін до Положення про Премію Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій». Документ оновлює умови проведення конкурсу, розширює коло його учасників та удосконалює механізм присудження цієї премії. Зокрема, до участі у конкурсі можуть долучатися суб'єкти інноваційної діяльності та трансферу технологій (як фізичні, так і юридичні особи), до 300 тис. грн збільшений розмір грошової частини премії, запроваджено чотири номінації - «Наукоємні інновації», «Інноваційні рішення в економічній діяльності», «Інноваційна інфраструктура», «Спеціальна премія», забезпечено повну цифровізацію конкурсного процесу через Національну електронну науково-інформаційну систему (URIS). Оновлений перелік критеріїв оцінювання конкурсних пропозицій за номінаціями й запроваджено багаторівневу систему оцінювання, яка включає наукову та науково-технічну експертизу, роботу експертних груп, здійснення презентації проєктів. Фінансування здійснюватиметься в межах видатків МОН за КПКВК 2201080 «Державні премії, стипендії та гранти в галузі освіти, науки і техніки, стипендії переможцям міжнародних конкурсів». Проведення конкурсного добору сприятиме відновленню престижу науки, популяризації інноваційних технологій, посиленню впровадження та масштабування науково-технічної та інноваційної продукції прикладного спрямування, а також розвитку інноваційної інфраструктури (стартап-шкіл, наукових парків) та співпраці науки з бізнесом.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/YXTG8>, <https://qrpage.net/qr/y82Zn>

Фото: МОН

ШІ В УНІВЕРСИТЕТІ: АРГУМЕНТИ ПРОТИ КАТЕГОРИЧНИХ ОЦІНОК

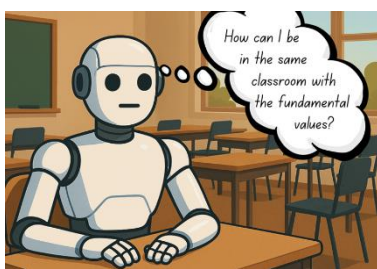
На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Ендрю Дж. Рутледж «ChatGPT - це не нісенітниця, але й не ідеал». У ній автор аналізує роботу з генеративним ШІ та зосереджується на критичному аналізі поширених тверджень, що ШІ завжди дає «нікчемні» або нефахові результати. ШІ корисний у навчанні, але лише за умови усвідомленого і критичного його використання. За даними проведеного опитування 88 % студентів хоча б раз використовували генеративний ШІ для

виконання завдань, що суттєво більше даних попереднього року (53 %). У 94 % робіт студентів одного з університетів, які були підготовлені з використанням ШІ, не було виявлено ШІ та виставлялись оцінки вищі за звичайний середній бал. Отже, ігнорувати реальність використання ШІ — марна спроба, а просте таврування ШІ «плагіатом» або «недоброчесністю» не вирішує проблем. Треба усвідомити: ШІ — не універсальний інструмент, він працює за принципом прогнозування наступного слова, базуючись на шаблонах текстів, і не має справжнього розуміння чи мотиву. Це означає, що він може помилятися, вводити в оман, бути упередженим, генерувати неправдиву інформацію. Не слід панікувати, а натомість потрібно формувати критичну компетентність у роботі зі ШІ. Зокрема, розробляти чіткі навчальні практики: навчати студентів перевіряти факти, редагувати та переосмислювати тексти, створювати власні аргументи, а не просто копіювати відповіді чат-бота. Також важливо змінити систему оцінювання - зосередитися не на результаті, а на процесі: на здатності думати, аналізувати, відчувати контекст. Автор пропонує запровадити нове поняття, яке точно описує тип проблем — «botsplaining» або «botlicking» — бездумні або запрограмовані відповіді, які звучать грамотно, але не мають глибини. Слід уважно і критично ставитися до автоматично згенерованого контенту, а не просто маркувати весь ШІ як негативний. ШІ не вийде ігнорувати або забороняти і одночасно не потрібно розглядати його як заміну мислення, перевірки, етики науки. Якщо університети інтегрують ШІ з критичним підходом, з етичними стандартами та педагогікою, це може стати новим інструментом підтримки навчання, досліджень і креативності в науці.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Y1QIz>

Фото: pixabay.com

УЗГОДЖЕННЯ ШІ З ФУНДАМЕНТАЛЬНИМИ ЦІННОСТЯМИ ICAI

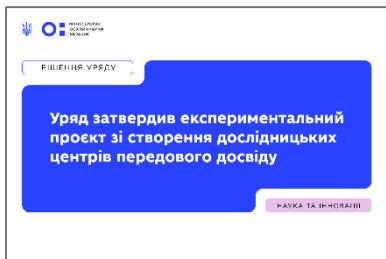
На сторінці блогу Міжнародного центру академічної доброчесності опублікована стаття Камілли Робертс «Узгодження ШІ з фундаментальними цінностями ICAI». У ній розглядаються актуальні питання впливу штучного інтелекту на освіту, - від адаптивних навчальних платформ до генеративних помічників з письма, автоматичного оцінювання чи прогнозного консультування. ШІ обіцяє ефективність, персоналізацію та доступність. Однак у Камілли виникає питання, як можна гарантувати, що ШІ покращує навчання, зберігаючи фундаментальні цінності академічної доброчесності ICAI? Адже основними цінностями академічної доброчесності ICAI є чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність. Автор вважає, що обговорення цих цінностей допомагає приймати рішення щодо етичного та ефективного використання штучного інтелекту в освіті, користуючись перевагами нових технологій та водночас захищаючи доброчесність, яка робить

можливим змістовне навчання. Розглядаючи фундаментальні цінності академічної доброчесності ICAI, Камілла наголошує ні їх ключових характеристиках, наводить конкретні приклади ефективних стратегій їхнього впровадження, пропонує переглянути політику закладів освіти щодо штучного інтелекту для забезпечення прозорості та справедливості у використанні освітніх технологічних інструментів. Вона закликає академічну спільноту активно підключитись до обговорення питань етичної інтеграції штучного інтелекту в освіту, щоб зберегти фундаментальні цінності, а не поставити їх під загрозу.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/i7PL7>, <https://qrpage.net/qr/USnAd>

Фото: скріншот

ЕКСПЕРИМЕНТ ЗІ СТВОРЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ

Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про реалізацію експериментального проекту щодо створення дослідницьких центрів передового досвіду. Відповідний документ опублікований на урядовому порталі. Відтепер стартує дворічний проект, який підтримає університети у створенні сучасної матеріально-технічної бази прикладних досліджень, розроблення технологій та комерціалізації науково-технічних (прикладних) результатів, що мають значення для державних потреб, зокрема – підвищення обороноздатності. Постановою затверджується механізм реалізації проекту, порядок конкурсного добору університетів, вимоги до структури та функціоналу центрів, визначаються етапи їхнього створення. Міністерство освіти і науки координуватиме виконання проекту та проведе конкурс, а Фонд розвитку інновацій надаватиме інформаційно-консультаційну та експертну підтримку. Міністерство цифрової трансформації, Міністерство оборони, Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України, Акціонерне товариство «Українська оборонна промисловість», Державне підприємство «Конструкторське бюро “Південне” імені М. К. Янгеля», Національна академія наук України надаватимуть необхідну підтримку згідно компетенцій та визначених пріоритетів. Переможці конкурсу отримають кошти для модернізації дослідницької та інноваційної інфраструктури, залучення студентів, аспірантів і вчених до виконання прикладних досліджень. Підприємці зможуть співпрацювати з центрами у форматі спільних проектів - від замовлення досліджень, тестування й впровадження розробок до залучення фахівців із високим професійним рівнем та досвідом у відповідних галузях, матимуть доступ до новітніх технологій для створення інноваційної продукції з високою доданою вартістю. Очікується обрати 30 проектів технологічного спрямування,

залучити понад 3 тис. студентів, аспірантів і дослідників до роботи із найсучаснішою дослідницькою інфраструктурою.

Детальніше: <https://qrcode.net/qrcode/1QjLt>, <https://qrcode.net/qrcode/8rPXx>

Фото: МОН

ФУНДАМЕНТАЛЬНА НАУКА В ДЕФІЦІТІ: ЯК НЕСТАЧА ФІНАНСУВАННЯ ПІДРИВАЄ МАЙБУТНЄ ДОСЛІДЖЕНЬ

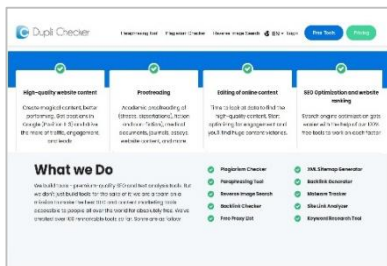

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю групи авторів «Блакитне небо над дослідною діяльністю в Австралії затягується хмарами». У ній йдеться про загрозу, спричинену системним зменшенням державного фінансування наукових досліджень. Бюджети на ключові наукові організації з року в рік скорочуються, незважаючи на те, що кількість здобувачів освіти, які отримали науковий ступінь, - зростає. Дедалі більше лабораторій закриваються, вчені залишають науку, а конкуренція за обмежені гранти стає надзвичайно жорсткою. Уряд намагається компенсувати спадаючі ресурси, стимулюючи більш тісну співпрацю між університетами та промисловістю, орієнтуючись у першу чергу на прикладні дослідження та затребувані ринковими суб'єктами проєкти. Проте така стратегія зміщує фокус із фундаментальної науки на короткотермінову вигоду, що врешті-решт шкодить перспективам довготривалих відкриттів і наукових проривів. Без підтримки базових досліджень країна ризикує втратити здатність реагувати на майбутні виклики та згодом може опинитися поза глобальною науковою конкуренцією. На думку авторів, необхідно терміново переглянути політику наукового фінансування на принципах поєднання підтримки як фундаментальних, так і прикладних досліджень, забезпечити довгострокові гранти, стимулювати кар'єрні перспективи для молодих вчених, не покладаючись лише на «швидкі» результати. Якщо не змінити курс, Австралія ризикує втратити «блакитне небо» науки. Дослідницька спільнота й університети мають об'єднати зусилля, аби зберегти фундаментальну науку та створити систему, яка підтримує не лише поточне, але й майбутнє покоління науковців.

Детальніше: <https://qrcode.net/qrcode/2tY2R>

Фото: pixabay.com

АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС DUPLICHECKER

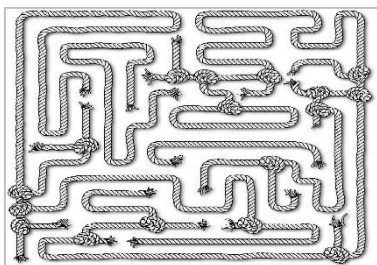
DupliChecker являє собою сервіс онлайн-перевірки наявності плагіату, який визначає унікальність контенту, порівнюючи з великою кількістю різних джерел та допомагає підтримувати високі стандарти оригінальності. Його було започатковано у 2006 році командою розробників, щоб допомогти викладачам, студентам та адміністраторам шукати плагіат у

виконаних завданнях, рукописах статей, текстах блогів та будь-яких інших документах. Він використовує передові алгоритми та величезну базу даних для швидкого виявлення повторів тексту шляхом порівняння його з широким спектром джерел в мережі інтернет. Інструмент підтримує різні формати файлів (docx, txt, pdf та ін.), пропонує детальні звіти з оцінкою оригінальності та порівнянням документів, має інструмент перефразування, що в сукупності допомагає уникнути плагіату, покращити якість тексту, захищати авторські права. DupliChecker сканує до 25 тис. слів за один пошук, використовуючи глобальні інструменти пошуку і технології на основі штучного інтелекту. Він глибоко аналізує контент на наявність співпадінь, виявляє навіть незначні сліди плагіату, ідентифікує перефразований контент. Також він здійснює пошук зображень, виявляє фейкові акаунти, здійснює перевірку зворотніх посилань, генерує xml-мапу сайту, відслідковує програми, які наносять шкоду у цифровому середовищі, має аналізатор посилань, інструмент дослідження ключових слів та інструмент визначення контенту, згенерованого ШІ. Сервіс виявляє плагіат різними мовами, підтримує іспанську, португальську, нідерландську, індонезійську, італійську, арабську. Його інтерфейс зручний та інтуїтивно зрозумілий, що робить його доступним як для початківців, так і для досвідчених користувачів.

Детальніше: <https://www.duplichecker.com>

Фото: скріншот

ОЦІНЮВАННЯ НАУКИ: ДИСКУСІЯ ПРО МАЙБУТНЄ RESEARCH EXCELLENCE FRAMEWORK-2029

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю «REF- куди далі?». У ній автори аналізують поточний стан Research Excellence Framework (REF) — базової системи оцінювання якості досліджень у Великій Британії та обговорюють, як має розвиватися REF у контексті викликів, з якими зіштовхнулася наукова спільнота. REF, який має визначати якість досліджень і розподіляти фінансування, був тимчасово відтермінований на три місяці, щоб дозволити дослідникам і фінансовим органам переглянути підходи та узгодити

їх з пріоритетами уряду. Ця пауза викликала активні дискусії в академічній спільноті: одні наполягають на збереженні вже напрацьованих елементів, включно з оцінюванням культури досліджень (People, Culture and Environment), інші вважають, що система стає надто складною і ресурсомісткою. Зокрема, скорочення ваги деяких компонентів оцінювання PCE може допомогти зосередитися на справді значущих результатах, уникнувши бюрократії й перенавантаження університетів. З іншого боку, для спрощення структури REF потрібно зменшивши кількість панелей, скоротивши вимоги до документів і більш широко застосовувати кількісні метрики там, де це можливо і доцільно. REF повинен лишатися не лише механізмом розподілу фінансування, а й інструментом формування культури досліджень, що підкреслює цінність інновацій, міждисциплінарної співпраці та підтримки дослідників на різних етапах кар'єри. Нинішня пауза — це не лише затримка, а й гарна можливість для системної рефлексії, - перегляду критеріїв, знаходження балансу між якісними описами й вимірюваними показниками, переосмислення ролі REF у розвитку наукової екосистеми Великої Британії. Дискусія про майбутнє REF 2029, що розгорнулась, не надала чіткої відповіді на всі гострі питання і свідчить про необхідність шукати баланс між довірою до процесу оцінювання, його прозорістю та практичною цінністю для університетів.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/uzNMc>

Фото: [pixabay.com](https://www.pixabay.com)

ЕКОНОМІКА ТА OPENDATA

Вийшов черговий випуск підкасту «Хроніки відкритих даних», з яким можна ознайомитись на ютуб-каналі ДіяВідкритіДані. Він присвячений тому, як саме відкриті дані використовуються у фінансовому секторі та відображають реальний стан економіки, споживання, заощадження, кредити, ціни та бізнес в Україні. Слухачі дізнаються, що інфраструктура даних

Національного банку є фундаментом для розуміння економіки країни, у чому полягає суперсила даних, про цінність поєднання оперативних щоденних показників та глибоких масивів статистики, що в сукупності дозволяє бачити миттєву реакцію ринку на події, а також аналізувати глобальні тренди. Експерти розповідають про те, як розвивалась сфера відкритих даних у Нацбанку України; які дані збирає регулятор та як вони допомагають бізнесу й державі в ухваленні управлінських рішень; як дані дозволяють побачити зміни в економіці; чому статистика ринку праці перестала відображати реальність.

Детальніше:

<https://qrpage.net/qr/RV8OL>,
<https://www.youtube.com/@OpenDataUA/videos>,
<https://www.youtube.com/watch?v=tZyT6LjII-w>

Фото: скріншот

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР»

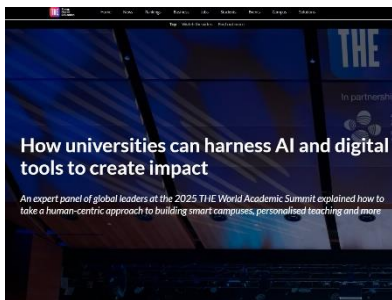

Міністерство освіти і науки України пропонує для громадського обговорення проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання утворення та організації діяльності державної установи «Центральний інклюзивно-ресурсний центр». Документ підготовлений задля нормативного врегулювання практичних дій зі створення єдиної системи управління, методичного супроводу та моніторингу якості інклюзивного навчання. ним пропонується створити державну установу «Центральний інклюзивно-ресурсний центр» (ЦІРЦ) з віднесенням її до сфери управління МОН; внести зміни до Положення, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 та від 22 серпня 2018 р. № 617; закріпити за ЦІРЦ функції з упровадження єдиних підходів до якості послуг, організації підвищення кваліфікації та супервізії фахівців, здійснення методичної та експертної підтримки (включно з розглядом складних випадків оцінки), а також аналізу звітності ІРЦ; встановити, що ІРЦ та центри підтримки інклюзивної освіти є підзвітними ЦІРЦ. Зауваження та пропозиції до зазначеного проєкту можна подати до 26 грудня 2025 року.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/6EJ0A>, <https://qrcode.net/qr/tuqDi>

Фото: МОН

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ: ВІД ТЕХНОЛОГІЙ ДО РЕАЛЬНОГО ВПЛИВУ

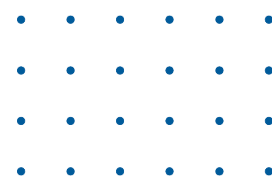
На сайті Times Higher Education опубліковано статтю «Як університети можуть використати ШІ та цифрові інструменти для забезпечення впливу». У ній автори розглядають, яким чином заклади вищої освіти можуть не просто упроваджувати штучний інтелект у свою діяльність, а перетворювати цифрові технології на дієві інструменти для посилення навчання, наукової діяльності та суспільного впливу. Цифровізація не є механічним процесом додавання нових інструментів до усталених процесів, - вона впливає на саму природу навчання й наукової роботи. Цифрові технології дозволяють автоматизувати рутинні завдання, підсилювати персоналізовану підтримку студентів, оптимізувати дослідницькі процеси й розширювати доступ до освітніх ресурсів, особливо для тих, хто навчається або працює віддалено. Справжній ефект від цифрової трансформації з'являється, коли університети ставлять у центр перетворень саме людину (студента, викладача), а не просто «вмикають» новий інструмент. Технології мають допомагати людям глибше

розуміти матеріал, ефективніше співпрацювати та творити нові знання, а не замінювати традиційні педагогічні підходи. Прикладами можуть слугувати використання цифрових рішень для автоматизації системи аналізу даних про навчання, які допомагають виявляти слабкі місця в програмах й адаптувати їх до потреб різних груп, або інтеграція ІІІ до адміністративних процесів для зменшення поточного навантаження на викладачів, вивільнення ресурсів для викладання й наукової роботи. Технології сприяють більшій інклюзивності: студенти з різними потребами можуть користуватися адаптивними платформами, які підлаштовують освітній контент під індивідуальні стилі навчання. Також успішне використання ІІІ та різноманітних цифрових інструментів потребує посиленої уваги до етики, справедливості та безпеки даних. Тому університетам важливо не лише впроваджувати інструменти, а й розробляти політики їх відповідального використання. Цифрові та ІІІ-технології мають величезний потенціал для освіти, досліджень і наукових обмінів, але цей потенціал розкриється на повну силу лише за умови, що цифрові рішення поєднуються з чіткою стратегією, підпорядковуються освітній меті та мають «людську» складову інновацій.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/RQEBV>

Фото: скріншот

4. Наукові заходи

ПОРАДИ ДЛЯ УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ ФІНАНСУВАННЯ ЖУРНАЛІВ КАТЕГОРІЇ «А»

9 грудня 2025 року відбувся вебінар для учасників конкурсу на отримання фінансової підтримки держави для редколегій журналів категорії А. Він був покликаний надати необхідні роз'яснення щодо порядку заповнення заявки на участь в конкурсі, оголошеному Міністерством освіти і науки України. Йдеться про відбір наукових фахових видань України, що індексуються в Scopus та/або Web of Science Core Collection, дотримуються найкращих видавничих практик і публікаційної етики та мають категорію «А» у «Переліку фахових видань України». За результатами конкурсу видання-переможці отримають фінансову підтримку на період 2026–2027 років.

Організатор – Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/pARYc>, <https://qrcode.net/qr/1P3lM>,
<https://qrcode.net/qr/7sjk4>, <https://qrcode.net/qr/JQ4So>

Фото: скріншот

МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ПОБУДОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

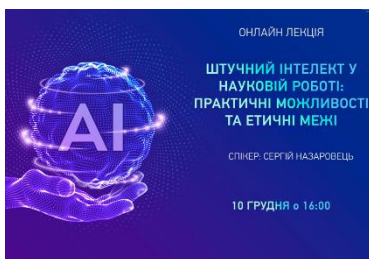

10 грудня 2025 року в онлайн-форматі відбулася міжнародна науково-практична конференція «Можливості та ризики побудови соціальної держави в Україні в умовах глобальної невизначеності». Обговорили наступні питання: політика соціальної держави в умовах зростаючої глобальної невизначеності; система ризиків та глобальних викликів у рамках соціальної політики; інституційні механізми реалізації принципів політики соціальної держави у повоєнній економіці; досвід ЄС у формуванні та реалізації державної соціальної політики; інтеграція європейських підходів мінімального гарантованого доходу у практику пострадянських країн; орієнтири реформування соціальної політики в Україні на принципах соціальної держави та європейської моделі соціального забезпечення. Організатори: Інститут економіки та прогнозування НАН України, Вільнюський університет (Литва).

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/iHYwa>, <https://qrcode.net/qr/uFhUx>,
<https://qrcode.net/qr/XLLSQ>

Фото: організатори

ШІ В НАУКОВІЙ РОБОТІ: ПРАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЕТИЧНІ МЕЖІ

10 грудня 2025 року в онлайн-форматі відбулася лекція «Штучний інтелект у науковій роботі: практичні можливості та етичні межі». Захід проводився в межах курсу відкритих лекцій «Академічна ДоброЧесність: правила гри чи справа честі». Слухачі дізналися про відповідальне та ефективне використання інструментів штучного інтелекту в науковій роботі; коректне декларування використання ШІ відповідно до вимог наукових журналів і видавців; використання ШІ-асистентів для роботи з науковою літературою; необхідність критичної оцінки можливостей ШІ та наявних обмежень; проблеми галюцинацій ШІ; відповідальність автора за точність та правдивість отриманих наукових результатів. Організатор - Бібліотека КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Детальніше: https://t.me/kpi_library/4898, <https://forms.gle/uVDofNXnzG4vN1Cr9>

Фото: скріншот

ПОСТІЙНІ ІДЕНТИФІКАТОРИ: НАВІГАЦІЯ В ГЛОБАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

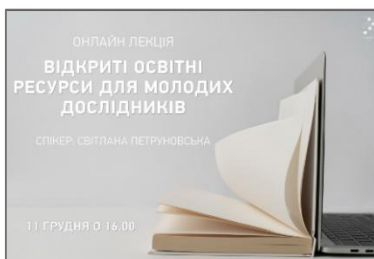

10 грудня 2025 року відбувся вебінар «Постійні ідентифікатори: навігація в глобальному науковому просторі». Він був покликаний поінформувати науковців, бібліотекарів, адміністраторів репозитаріїв та редакторів наукових видань про систему постійних ідентифікаторів в екосистемі відкритої науки. Слухачі дізналися про те, як саме сучасні ідентифікатори змінюють спосіб публікації, цитування та пошуку наукових результатів у цифровому просторі; що таке ORCID та чому він вважається цифровим «паспортом» дослідника; що таке ROR для наукової та освітньої установи; як отримати постійне посилання на наукові об'єкти DOI; що таке Handle System та інші ідентифікатори; як можна інтегрувати ідентифікатори у науковий процес; як відбувається автоматизація бібліографії через постійні ідентифікатори; як відстежувати цитування і що таке альтметрики; як ідентифікатори допомагають у боротьбі з академічним плагіатом; якими є найкращі політики видавців щодо обов'язкових ідентифікаторів. Організатор - Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше: <https://www.facebook.com/events/1193392149522268/>

Фото: скріншот

ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

11 грудня 2025 року у рамках курсу «Must-have для дослідницької діяльності» відбулася чергова онлайн-лекція «Відкриті освітні ресурси для молодих дослідників». Обговорили способи ефективного використання сучасних цифрових інструментів та забезпечення легального доступу до якісних навчальних матеріалів. Слухачі дізнаються, що таке відкриті освітні ресурси і чому це важливо для науки; які є ліцензії Creative Commons, як правильно їх використовувати та поширювати освітній контент; які існують стратегії пошуку наукових джерел інформації та методи їх оцінювання; де представлені якісні відкриті ресурси для навчання та досліджень. Організатор - Бібліотека КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Детальніше: https://t.me/kpi_library/4902, <https://forms.gle/xtE55tDgxVTxUiSZA>

Фото: КПІ

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЧЕРЕЗ СТРУКТУРОВАНИЙ ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

11 грудня 2025 року в рамках циклу вебінарів «Цифрові платформи як ключовий інструмент реалізації інноваційних ідей» відбувся відкритий науково-практичний вебінар з підвищення кваліфікації «Підвищення конкурентоспроможності через структурований трансфер технологій: європейський досвід для України». Обговорили наступні питання: конкурентоспроможність та інноваційні екосистеми; структуровані моделі для безперервних та масштабованих інновацій; розвиток інституціональної спроможності задля модернізації України; прискорення реформ через міжнародну співпрацю. Організатор - Український інститут науково-технічної експертизи та інформації.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/Ei2zy>, <http://webinar.ukrintei.ua/>

Фото: УкрІНТЕІ

COLLABORATE TO INNOVATE 2025

12 грудня 2025 року у змішаному форматі відбувся захід «Collaborate to innovate: стартапи говорять мовою інновацій, інвестори – мовою рішень». Він став професійним майданчиком для діалогу між стартап-командами, бізнесом, інвесторами та інституціями підтримки інновацій щодо того, як перетворити інноваційну ідею на конкурентоспроможне рішення, розробити зрозумілу для інвестора бізнес-модель та досягти компромісу. Учасники ознайомилися з зарубіжною практикою; дізналися про потенціал мережі TISC; обговорили роль інтелектуальної власності та премоделізації в інноваційних проєктах; отримали вичерпну інформацію про результати краш-тесту відібраних стартапів. Програма заходу передбачає виступи експертів, презентацію TISC і Центру медіації та посередництва, краш-тест і нагородження переможців проєкту Neuro Impact Challenge «Інноваційні рішення для лікування неврологічних захворювань». Організатор - IP офіс.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/XDyng>, <https://qrcode.net/qr/GEtCJ>

Фото: IP офіс

ІНДИВІДУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

13 грудня 2025 року в онлайн-форматі відбудлась лекція «Індивідуальна стратегія відкритої науки: дії дослідника для забезпечення доступності наукових результатів». Захід мав на меті познайомити слухачів з інформацією про те, як кожен дослідник може формувати власну стратегію відкритої науки. Розглядалися конкретні кроки, які допоможуть

інтегрувати відкриті практики у щоденну дослідницьку діяльність, зокрема – як забезпечити відкритість і доступність результатів досліджень, як підтримувати високий рівень впливу, прозорості та довіри до науки, у чому полягають принципи відкритої науки і як їх реалізація сприяє розвитку академічної співпраці та підвищенню видимості отриманих наукових результатів; як обрати найкращу комунікаційну стратегію та які існують канали поширення знань. Організатор – Рада молодих вчених при МОН.

Детальніше: https://t.me/kpi_library/4904

Фото: РМВ

ВІД ВИДАННЯ ДО ВИДИМОСТІ: СУЧАСНІ СТАНДАРТИ НАУКОВОГО ЖУРНАЛУ

17 грудня 2025 року відбудеться вебінар «Від видання до видимості: сучасні стандарти наукового журналу». Він стане площадкою для обговорення редакторами, видавцями та членами редколегій наукових журналів сучасних стандартів якості, міжнародної видимості та академічної репутації наукових видань. Слухачі дізнаються, як вивести видання на новий рівень, як

забезпечити відповідність вимогам провідних наукометричних баз даних, як уникнути типових помилок, яких припускаються редколегії та рецензенти, чому журнали виключають з МНБД Scopus та WoS; яким чином порушення етики у діяльності редакцій впливають на репутацію журналу, які найкращі та найуспішніші практики треба наслідувати та які рішення не слід приймати під час трансформації стратегій розвитку наукових журналів. Організатор - Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/XwODs>

Фото: організатор

УСІ ОНОВЛЕННЯ 2025 РОКУ ДЛЯ WEB OF SCIENCE ТА INCITES

18 грудня 2025 року відбудеться вебінар «Усі оновлення Web of Science та InCites 2025 року». Захід присвячений обговоренню усіх здійснених упродовж поточного року оновлень БД та сервісів Web of Science та InCites 2025. Слухачі дізнаються про нові функції на платформі, представлені на ній дані та стратегічні оновлення для ефективної аналітики досліджень,

новий інтерфейс, розширені метрики та способи їх використання. Організатор – Clarivate.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ddn5T>, <https://qrpage.net/qr/m2BME>

Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

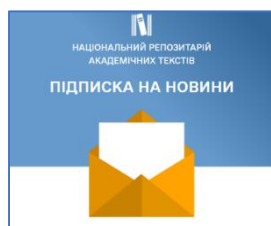

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>